

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KFIL/mdFeHe-J/22
Názov predmetu	fenomenológia a hermeneutika
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. Mgr. Jana Tomašovičová, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Priebežné hodnotenie: za aktívny prístup pri analyzovaní vybraných problémov počas semestra získa študent maximálne 30 bodov. Záverečné hodnotenie: za skúšku ústnou alebo písomnou formou získa študent maximálne 70 bodov. Výsledná známka sa vypočíta ako súčet bodov priebežného a záverečného hodnotenia.

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):

A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Za aktívny prístup pri analyzovaní vybraných problémov počas semestra získa študent maximálne 30 bodov.

Záverečné hodnotenie

Za skúšku ústnou alebo písomnou formou získa študent maximálne 70 bodov.

Výsledky vzdelávania

- Vedomosti:** Študenti získajú vedomosti o aktuálnych témach, problémoch, zámeroch a metodických postupoch rozpracovaných v rámci kontinentálnej filozofie 20. a 21. storočia, predovšetkým však v rámci súčasnej fenomenológie a filozofickej hermeneutiky.
- Zručnosti:** Na základe analytického skúmania vybraných problémov si študenti osvoja zručnosť vyhodnocovať použitú argumentáciu jednotlivých predstaviteľov fenomenologickej filozofie a porovnávať ju s inými argumentačnými prístupmi. Trénujú zručnosti v oblasti koncepčného, analytického a kritického myslenia.
- Profesijné kompetencie:** Absolventi predmetu dokážu rozlišovať hlavné myšlienkové prúdy súčasnej fenomenológie a hermeneutiky, poznajú pojmový a terminologický aparát, dokážu využiť teoretické poznatky pri riešení aktuálnych problémov.
- Prenositel'né kompetencie:** Absolventi predmetu si osvoja schopnosť uvažovať v súvislostiach, formulovať i prezentovať svoje stanovisko a zdokonalia si komunikačné i jazykové zručnosti.

Stručná osnova predmetu

- Základná stratégia fenomenologického skúmania Edmunda Husserla: oživenie „philosophie prima“, idea fenomenológie.

2. Descartova metodická skepsa a Husserlove redukcie. Problematika intersubjektivity.
3. Kríza európskych vied a predvedecký svet. Husserlov vplyv na filozofické myslenie 20. storočia.
4. Problém prirodzeného sveta vo filozofii Jana Patočku.
5. Fenomenológia vnímania, rozbor tela a telesnosti v dielach M. Merleau-Pontyho.
6. Od fenomenológie k fundamentálnej ontológii Martina Heideggera: otázky bytia, času, časovosti, dejinnosti a ľudskej existencie rozpracované v základnom diele Bytie a čas.
7. Významné témy v Heideggerovom neskoršom období: interpretácia ek-sistencie, analýza sveta ako súštvoria, problém vedy a techniky, interpretácia umenia.
8. Fenomenológia dávania Jeana-Luca Mariona: hranice fenomenológie, vzťah nazerania a pojmu, saturovaný fenomén, typy saturovaných fenoménov, udalosť, idol, živé telo, ikona.
9. Od fenomenológie a ontológie k etike Emmanuela Lévinasa: Tvár iného ako výzva pre etiku.
10. Responzívna fenomenológia Bernharda Waldenfelsa: éthos, páthos, rezponzia, diastáza.
11. Problematika rozumenia a interpretácie. Predchodcovia filozofickej hermeneutiky: Friedrich Schleiermacher, Wilhelm Dilthey. Heideggerova hermeneutika fakticity.
12. Filozofická hermeneutika Hansa-Georga Gadamera: uznanie predsudkov, predporozumenie ako základný predpoklad rozumenia, aplikácia a rozumenie, produktivita časového odstupu, hermeneutika otázky a odpovede.

Sylabus predmetu

1. Základná stratégia fenomenologického skúmania Edmunda Husserla: oživenie „philosophie prima“, idea fenomenológie.
2. Descartova metodická skepsa a Husserlove redukcie. Problematika intersubjektivity.
3. Kríza európskych vied a predvedecký svet. Husserlov vplyv na filozofické myslenie 20. storočia.
4. Problém prirodzeného sveta vo filozofii Jana Patočku.
5. Fenomenológia vnímania, rozbor tela a telesnosti v dielach M. Merleau-Pontyho.
6. Od fenomenológie k fundamentálnej ontológii Martina Heideggera: otázky bytia, času, časovosti, dejinnosti a ľudskej existencie rozpracované v základnom diele Bytie a čas.
7. Významné témy v Heideggerovom neskoršom období: interpretácia ek-sistencie, analýza sveta ako súštvoria, problém vedy a techniky, interpretácia umenia.
8. Fenomenológia dávania Jeana-Luca Mariona: hranice fenomenológie, vzťah nazerania a pojmu, saturovaný fenomén, typy saturovaných fenoménov, udalosť, idol, živé telo, ikona.
9. Od fenomenológie a ontológie k etike Emmanuela Lévinasa: Tvár iného ako výzva pre etiku.
10. Responzívna fenomenológia Bernharda Waldenfelsa: éthos, páthos, rezponzia, diastáza.
11. Problematika rozumenia a interpretácie. Predchodcovia filozofickej hermeneutiky: Friedrich Schleiermacher, Wilhelm Dilthey. Heideggerova hermeneutika fakticity.
12. Filozofická hermeneutika Hansa-Georga Gadamera: uznanie predsudkov, predporozumenie ako základný predpoklad rozumenia, aplikácia a rozumenie, produktivita časového odstupu, hermeneutika otázky a odpovede.

Odporúčaná literatúra

- HUSSERL, E. 2001. Idea fenomenológie. Praha: Oikoymenh, 104 s. ISBN 80-7298-023-8.
- HUSSERL, E. 1993. Karteziánske meditácie. Praha: Svoboda, 216 s. ISBN 80-205-0311-0.
- HUSSERL, E. 1996. Krize evropských věd a transcendentální fenomenologie. Praha: Academia, 568 s. ISBN 80-200-0561-7.
- HEIDEGGER, M. 1996. Bytí a čas. Praha: Oikoymenh, 478 s. ISBN 80-86-005-12-7.
- HEIDEGGER, M. 1993. Co je metafyzika? Praha: Oikoymenh, 86 s. ISBN 80-85241-39-0.
- MERLEAU-PONTY, M. 2013. Fenomenologie vnímání. Praha: Oikoymenh, 560 s. ISBN 978-80-7298-485-5.
- PATOČKA, J. 1993. Úvod do fenomenologické filosofie. Praha: Oikoymenh, 190 s. ISBN 80-85241-47-1.
- PATOČKA, J. 1995. Tělo, společenství, jazyk, svět. Praha: Oikoymenh, 204 s. ISBN 80-85241-90-0.
- MARION, J.-L. 2010. Hranice fenomenality. In: Muránsky, M. et al.: Náboženstvo a nihilizmus. Bratislava:

Filozofický ústav SAV, s. 111-127. ISBN 978-80-970494-0-9.

LÉVINAS, E. 1997. Totalita a nekonečno. Praha: Oikoymenh, 274 s. ISBN 80-86005-20-8.

LÉVINAS, E. 1994. Etika a nekonečno. Praha: Oikoymenh, 198 s. ISBN 80-85241-67-6.

GADAMER, H.-G. 2010. Pravda a metoda I. Praha: Triáda, 416 s. ISBN 978-80-87256-04-6.

WALDENFELS, B. 2006. Grundmotive einer Phänomenologie des Fremden. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 138 s. ISBN 978-3-518-58460-6.

WALDENFELS, B. 2013. Zrod étosu z pátosu. Cesty responzívnej fenomenológie. In: Filozofia, roč. 68, mim. číslo 1, s. 4-15. ISSN 0046-385 X.

BERNET, R., KERN, I., MARBACH, E. 2004. Úvod do myšlení Edmunda Husserla. Praha: Oikoymenh, 288 s. ISBN 80-7298-122-6.

BLECHA, I. 2007. Proměny fenomenologie. Úvod do Husserlovy filosofie. Praha: Triton, 408 s. ISBN 978-80-7254-938-2.

TOMAŠOVIČOVÁ, J. 2019. O člověku, myšlení a technice. Štúdie k dielu Martina Heideggera. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda, 148 s. ISBN 978-80-572-0018-5.

TOMAŠOVIČOVÁ, J. 2012. Existential analytics and the social sciences. In: Šajda, P. et al.: Affectivity, agency, and intersubjectivity. Budapest: L' Harmattan, s. 96-110. ISBN 978-963-236-587-9.

TOMAŠOVIČOVÁ, J. (ed.). 2011. Cestami Heideggerovho myslenia. Pusté Úľany: Schola Philosophica. ISBN 978-80-89488-02-5.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český, anglický, nemecký jazyk

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho:

Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín

samoštúdium: 126 hodín